

навчання у ЗВО залежить підвищення рівня сформованості музичного мислення, сприйняття, пам'яті. Особливістю даної підготовки студентів ЗВО є врахування тісного взаємозв'язку виконавсько-творчої діяльності з професійною діяльністю викладача.

Актуальність проблеми виконавської підготовки викладача фортепіано посилюється соціальним замовленням на відповідні інформаційному суспільству цілі, завдання, форми, якість вищої освіти, і передовсім на особистість фахівця, здатної до швидкої, гнучкої зміни своєї життєдіяльності. Це створює об'єктивні умови для перегляду теоретико-методичних основ фортепіанного навчання у вищій школі, що склалися за останнє сторіччя.

Підсумовуючи вищезазначене, можна констатувати, що одним з оптимальних шляхів підвищення успішності виконавської фортепіанної підготовки студентів є інтеграція новітніх і традиційних підходів до програмного і методичного забезпечення даного предмету.

Література

1. Алексеев А.Д. Методика обучения игре на фортепиано. – М. : «Музыка», 1978. – 285 с.
2. Гуральник Н.П. Українська фортепіанна школа 20 століття в контексті музичної педагогіки : Монографія. – К., 2007. – 460 с.

УДК 78:655.3.06:025.171(043.2)

ТОВТИН Н.І.,
Мукачівський державний університет

МУЗИКАЛІ ПРОВІДНИХ ЗАКАРПАТСЬКИХ АРХІВНИХ ІНСТИТУЦІЙ (РУКОПИСНІ ТА ДРУКОВАНІ ДЖЕРЕЛА)

Музичне життя Закарпаття періоду XVIII – першої половини XX ст. й сьогодні ще далеко недостатньо досліджена сторінка української та інтернаціонально-регіональної культури краю. Попередні дослідження музикознавців та фольклористів дозволяють стверджувати, що архівні музикалії провідних архівних інституцій Закарпаття вивчені тільки частково. Однак, вже опрацьовано низку важливих рукописів щодо питань вивчення літургійної та паралітургійної традиції краю XVIII – поч. XX ст. (Ф. Шешко, Ю. Ясіновський, Ю. Медведик), регіональної хорової культури (Т. Росул, Г. Дзюба, О. Довганич), композиторської творчості (М. Немеш, М. Кобулей, Л. Мокану), фольклористики (В. Гнатюк, Ф. Колесса, Д. Задор, П. Милославський, В. Гошовський, З. Василенко, О. Рудловчак, І. Мартон, Б. Луканюк, В. Мадяр-Новак, І. Хланта,), музичної педагогіки та періодики (Е. Тайнел, О. Мартиненко, О. Юрош) та ін.

Отже, зроблено немало, але попри все ще залишаються неопрацьованими хоча б основні масиви рукописних та друкованих матеріалів, які зберігаються в архівних інституціях краю, зокрема в бібліотеках, архівах та музеях Ужгорода, Мукачева, Берегово, Хуста ін. міст. Ці матеріали не атрибутовано, не систематизовано та не введено до наукового обігу. З огляду на це й постає

питання створення спеціального джерелознавчого дослідження, яке б дозволило розв'язати цю наукову проблему. Тому важливим чинником постане створення джерельної бази даних (каталогу музикалій) про музичну культуру Закарпаття XVIII – першої половини ХХ ст. у різних її жанрових та стильових проявах, де предметом даного дослідження слугуватиме професійна та аматорська музична культура Закарпаття XVIII – першої половини ХХ ст. у її етно-регіональному та міжкультурному дискурсі.

Наукове дослідження музичного життя Закарпаття періоду XVIII – першої половини ХХ ст. не буде повним без ретроспективного огляду історії Закарпаття, як складової частина історії України, яка включає цілий ряд особливостей, що в свою чергу позначилися на соціальному, економічному, політичному, духовному та етнокультурному розвитку краю. Розглядаючи історію Закарпаття XVIII – першої половини ХХ ст., слід враховувати деякі специфічні особливості. У минулому Закарпаття називали Фелвідейк (felvidék – Верховина). Внаслідок існуючих політичних обставин, перебуваючи у складі різних держав, у різні історичні періоди територія сучасного Закарпаття мала різноманітні назви: Marchia Ruthenorum, Felső Magyarország, Északkeleti felvidék, Kárpátország, Kárpártalja, Ruszinszko, Karpatenland, Karpatenrussland, Ruthenien, Karpatho-Ukraine, Ruska Krajna, Podkarpatsko, Rusinsko, Podkarpatska Rus, Karpatorusko, Karpatsky kraj, Podkarpatska zem, Podkarpatsky kraj, Podkarpatska Ukrajina, Потисська Русь, Руська Крайна, Подкарпатьє, Підкарпатська Русь, Підкарпатська Україна, Угорська Русь, Земля Подкарпатская, Карпатороссія, Карпатська Русь, Русь Окрайна, Русская Земля, Подкарпатский край, Русский край, Підкарпаття, Карпатська Україна, і, нарешті, – Закарпатська Україна та Закарпатська область [1].

Для досягнення мети ми плануємо дотримуватися виконання наступних завдань:

а) опрацювати праці українських та зарубіжних дослідників, присвячених музичній культурі Закарпаття XVIII – першої половини ХХ ст.;

б) провести системні пошуки в архівних інституціях Закарпаття з метою виявлення та опрацювання матеріалів, які стосуються музичної культури регіону на різних етапах її становлення та розвитку;

в) на основі джерельного та археографічного вивчення створити детальний каталог закарпатських музикалій;

г) ввести найбільш вартісні з мистецького погляду пам'ятки до наукового обігу шляхом публікування їх повних текстів з необхідними джерелознавчими та музикознавчими коментарями;

д) дати оцінку збереженим архівним музикаліям з погляду їх значимості для подальших студій музичної культури краю.

Теоретичну базу дослідження складуть: музикознавчі та фольклористичні розвідки українських та зарубіжних дослідників з різноманітних питань:

літургійна та паралітургійна творчість (Ф. Стешко, Ю. Ясіновський, Ю. Медведик, П. Женюх, А. Шков'єра, М. Прокіпчакова, Л. Качіц, І. Задорожний);

регіональна хорова культура (Т. Росул, Г. Дзюба, О. Довганич);

композиторська творчість (М. Немеш, М. Кобулей, Л. Мокану, Ю. Чекан, Р. Бачинська, Я. Рак);

фольклористика (Я. Головацький, В. Гнатюк, Г. Воллан, Ф. Колесса, Д. Задор, П. Милославський, В. Гошовський, З. Василенко, Ю. Костюк, О. Рудловчак, І. Мартон, Б. Луканюк, В. Мадяр-Новак, І. Хланта, М. Мушинка);

музична педагогіка та періодика (З. Кодай, Д. Задор, Е. Тайнел, О. Мартиненко).

Отже, джерелознавчою базою слугуватимуть рукописні та друковані «Ірмологіони», рукописні та друковані співаники, хорові партитури, які належали місцевим диригентам, бібліотекам різних музичних товариств, рукописні записи фольклорних музично-поетичних текстів, епістолярна спадщина митців краю, регіональна тогочасна преса та ін. можливі матеріали, які збереглися у архівних фондах відповідних інституцій Закарпаття.

Цей інформаційний компендіум створиться тільки на основі повного опрацювання численних фондів закарпатських архівних інституцій (музеїв, архівів, бібліотек), в яких наявні музичні документи або документи нарративного характеру, що містять інформацію про музичне життя регіону на різних етапах його суспільно-культурного та політико-адміністративного розвитку.

Література

1. . Грушевський М.С. Історія України-Руси / М. С. Грушевський. – К. : Наукова думка, 1991. – Т.1. – С. 5.

УДК [378.011.3-051:78]:373.2:331.54(043.2)

ЧОВРІЙ М.Я.,

Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗДО: СУЧАСНИЙ ВИМІР

У зв'язку з модернізацією освітньої системи України вагомого значення набуває проблема підготовки нової генерації фахівців, здатних бути конкурентоспроможними спеціалістами як на державному, так і на світовому освітньому просторах. З огляду на це, суттєвих трансформацій зазнає також мистецька освіта, яка згідно з законопроектом «Про освіту» (№3491-д) визначається як спеціалізований вид освіти, який має особливі умови реалізації, встановлює пов'язаність між собою її ланок, взаємозалежність рівнів і наступність її здобуття в процесі підготовки професійних митців [2]. Усе це ставить на порядок денний необхідність розгляду й своєчасного вивчення проблеми забезпечення високого професіоналізму випускників ЗВО, зокрема

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>